

Dönem: 22

Yasama Yılı: 3

T.B.M.M.

(S. Sayısı: 872)

**2006 Yılı Programının Hazırlanmasına Dair Kanun Tasarısı ile
Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (1/1003)**

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

31.3.2005

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG.0.10/101-1090/1445

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 23.3.2005 tarihinde kararlaştırılan “2006 Yılı Programının Hazırlanmasına Dair Kanun Tasarısı” ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Abdullah Gül

Başbakan V.

GENEL GEREKÇE

Planlama deneyimi 40 yılı aşan ülkemizde 1982 Anayasasıyla Devlete görev olarak verilen kalkınma planlarının hazırlıkları Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından yürütülmektedir. Bu dönem içinde, kalkınma planları Türkiye ekonomisinin yönlendirilmesinde temel çerçeveyi oluşturmuş ve sanayileşmenin hızlı gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Son yıllarda ise küresel etkilerin olumsuz sonuçlarını asgariye indirebilmek ve çıkan fırsatları azami ölçüde değerlendirebilmek için başlatılmış bulunan yapısal reformların Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecinde yaygınlaşarak hızlandırılması gereği ortaya çıkmış, bu süreçte planlar, ülkenin bu amaca hizmet eden temel dokümanları olarak daha da önem kazanmış bulunmaktadır.

Avrupa Birliğine katılım süreci ve yürütülen malî reform çalışmalarının bir sonucu olarak Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından hazırlanması gereken plan ve program dokümanlarının sayısında bir artış meydana gelmiştir. Bu bağlamda Kalkınma Planları ve Yıllık Programlara ek olarak, Avrupa Birliği Komisyonunca Avrupa Birliğine aday ülkelerden istenen Katılım Öncesi Ekonomik Program ve Avrupa Birliğine ekonomik ve sosyal uyum amaçlı politikalar için stratejik çerçeve oluşturan Ulusal Kalkınma Planlarının hazırlıkları Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından yerine getirilmektedir. Ayrıca, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 16 ncı maddesi ile Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı tarafından bir Orta Vadeli Programın ve bununla uyumlu olmak üzere Maliye Bakanlığınca da bir Orta Vadeli Malî Planın, her yıl yenilenmek üzere üç yıllık olarak hazırlanması öngörülmüştür.

17 Aralık 2004'te müzakerelerin başlatılması kararının verilmesiyle birlikte, önümüzdeki dönemde söz konusu plan ve program dokümanlarının önemi daha çok artmış bulunmaktadır. Söz konusu dokümanlar arasındaki bağın iyi bir biçimde kurulması ve mümkün olduğu ölçüde tekrar-

lardan kaçınılması için dokümanların zamanlamasında, kapsamında ve hazırlanış süreçlerinde koordinasyon amaçlı yeni bir düzenlemeye ihtiyaç bulunmaktadır. Bu bağlamda daha stratejik bir üst doküman niteliğindeki Kalkınma Planının diğer tüm plan ve programları yönlendirmede etkin bir işleve sahip olması gerekmektedir. Dokuzuncu Kalkınma Planının, özellikle Avrupa Birliğinin yeni Malî Programlama dönemi gereğince 2007 yılından başlamak üzere hazırlanması gereken Ulusal Kalkınma Planı ile zaman yönünden uyumunun sağlanması kaynak etkinliği açısından büyük önem arz etmektedir.

Bu çerçevede, içinde bulunduğumuz yıl sona erecek olan 8 inci Beş Yıllık Kalkınma Planının yerine hazırlanacak olan 9 uncu Kalkınma Planının bir yıl ertelenmesinin ve yukarıda sayılan diğer plan ve program belgelerinin süre ve kapsam yönünden uyumunun sağlanması amacıyla, söz konusu Planın bu yıl ve gelecek yıl hazırlanarak 2007 yılı başından itibaren uygulamaya konulmasının daha uygun olacağı düşünülmüştür.

Geçmişte de üç kez uygulaması görüldüğü üzere, Kalkınma Planları arasında boşluk bulunan yıllarda Türkiye Büyük Millet Meclisince bu tür bir karar alınmasına ihtiyaç bulunmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1.- Madde ile, Dokuzuncu Kalkınma Planının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması bir yıl ertelenmekte, Hükümet Programı ve izlenen politikalar doğrultusunda hazırlanacak 2006 Yılı Programının yürürlüğe konulması hususunda Bakanlar Kurulu yetkili kılınmaktadır.

Madde 2.- Yürürlük maddesidir.

Madde 3.- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 1/1003

15.4.2005

Karar No.: 30

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

31.3.2005 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça 4.4.2005 tarihinde Komisyonumuza havale edilen "2006 Yılı Programının Hazırlanmasına Dair Kanun Tasarısı", Komisyonumuzun 14.4.2005 tarihinde, Hükümeti temsilen Devlet Bakanı ve Başbakan Yardımcısı Abdüllatif Şener ile Başbakanlık, Maliye Bakanlığı, Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı ve Hazine Müsteşarlığı temsilcilerinin katılımlarıyla yapmış olduğu 44 üncü birleşimde incelenip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi; İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra topyekün ve dengeli kalkınma isteği, bütün batı ülkelerinde öncelikli politika haline gelmiş, özellikle planlı kalkınma dönemine geçilmesinden itibaren istikrar içinde kalkınma ilkesi, iktisadi politikanın temel tercihlerinden birisi olmuştur.

Plan sadece ekonomik bir doküman olmayıp aynı zamanda; hukuki ve siyasal yönleri de bulunmaktadır. Kalkınma planlarının temel kararları politik niteliktedir. Bu özelliği ile planlar, milli gelirin dağılımını düzenlemek suretiyle ekonomik ve sosyal hayatın gidişini büyük ölçüde etkilemekte ve yönlendirmektedir.

Planlama deneyimi 40 yılı aşan ülkemizde Anayasayla Devlete görev olarak verilen kalkınma planlarının hazırlıkları Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından yürütülmektedir. Bu dönem içinde, kalkınma planları Türkiye ekonomisinin yönlendirilmesinde temel çerçeveyi oluşturmuş ve sanayileşmenin hızlı gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Son yıllarda ise küresel etkilerin olumsuz sonuçlarını asgariye indirebilmek ve çıkan fırsatları azami ölçüde değerlendirebilmek için başlatılmış bulunan yapısal reformların Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecinde yaygınlaşarak hızlandırılması gereği ortaya çıkmış, bu süreçte planlar, ülkenin bu amaca hizmet eden temel dokümanları olarak daha da önem kazanmıştır.

Tasarı ve gerekçesi incelendiğinde;

- Avrupa Birliğine katılım süreci ve yürütülen malî reform çalışmalarının bir sonucu olarak Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından hazırlanması gereken plan ve program dokümanlarının sayısında bir artış meydana geldiği, bu bağlamda Kalkınma Planları ve Yıllık Programlara ek olarak, Avrupa Birliği Komisyonunca Avrupa Birliğine aday ülkelerden istenen Katılım Öncesi Ekonomik Program ve Avrupa Birliğine ekonomik ve sosyal uyum amaçlı politikalar için stratejik çerçeve oluşturan Ulusal Kalkınma Planlarının hazırlıklarının Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından yerine getirildiği, ayrıca, 1 Ocak 2005 tarihinde yürürlüğe giren 5018 sayılı Kamu Malî Yönetimi ve Kontrol Kanununun 16 ncı maddesi ile Devlet Planlama Teşkilâtı Müsteşarlığı tarafından bir Orta Vadeli Programın ve bununla uyumlu olmak üzere Maliye Bakanlığınca da bir Orta Vadeli Malî Planın, her yıl yenilenmek üzere üç yıllık olarak hazırlanmasının öngörüldüğü,

- 17 Aralık 2004'te Avrupa Birliği ile müzakerelerin başlatılması kararının verilmesiyle birlikte, önümüzdeki dönemde söz konusu plan ve program dokümanlarının öneminin daha çok artmış bulunduğu, bu dokümanlar arasındaki bağın iyi bir biçimde kurulması ve mümkün olduğu ölçüde

tekrarlardan kaçınılması için dokümanların zamanlamasında, kapsamında ve hazırlanış süreçlerinde koordinasyon amaçlı yeni bir düzenlemeye ihtiyaç bulunduğu, bu bağlamda daha stratejik bir üst doküman niteliğindeki Kalkınma Planının diğer tüm plan ve programları yönlendirmede etkin bir işleve sahip olması gerektiği, bu çerçevede, içinde bulunduğumuz yıl sona erecek olan Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planının yerine hazırlanacak olan Dokuzuncu Kalkınma Planının bir yıl ertelenmesi ve yukarıda sayılan diğer plan ve program belgelerinin süre ve kapsam yönünden uyumunun sağlanması amacıyla, söz konusu Planın bu yıl ve gelecek yıl hazırlanarak 2007 yılı başından itibaren uygulamaya konulmasının daha uygun olacağı gerekçesiyle iki plan arasındaki yılda uygulanmak üzere plan uygulamaları ve Hükümet politikaları çerçevesinde bir program hazırlanmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır.

Komisyonumuzda Tasarının tümü üzerinde yapılan görüşmelerde;

- Planlama uygulamasına büyük umutlarla başlanarak Devlet Planlama Teşkilâtının kurulmuş olduğu, bu kurumda seçkin uzmanların görev yapmış olduğu ve ulusal kalkınmanın sağlanması amacıyla önemli görevler yapılmış olduğu,

- Yüksek Planlama Kurulunun ilk teşekkülünde karar alıcı durumda olan bürokratlarla siyasilere eşit sayıda yer aldığı ancak daha sonradan siyasilere sayısının artırılmış olduğu,

- Devlet Planlama Teşkilâtının günlük işlerden arındırılması ve bürokratik ve hiyerarşik bir mekanizma olmaktan çıkarılıp bütün kademelerinde uzmanların çalıştığı bir yapıya kavuşturulması gerektiği,

- Kaynakların planlanmasının ve rasyonel bir şekilde kullanılmasının ancak kalkınma planlarıyla mümkün olabileceği,

- 1980'lerden sonra kalkınma planlarında hedeflere ulaşmak gibi bir kaygının güdülmediği, ihracata dayalı kalkınma anlayışının benimsenerek serbestleşme ve özelleştirmenin bu yaklaşımının araçları olarak kabul edilmesinin planlamaya büyük darbe vurduğu,

- Planlama anlayışının önemini kaybetmesinde planlamaya inanmayan siyasi yaklaşımların olumsuz etkisinin de olduğu, 1970'li yılların plana rağmen plansız uygulamalara sahne olduğu,

- Aynı dönemlerde planlama uygulamalarına başlamış olduğumuz pek çok ülkenin ekonomik kalkınmışlık açısından ülkemizin önüne geçtiği,

- 1980'li yıllardan sonra plansız olarak ve bir sanayi envanteri çıkarmadan ithal ikameci ekonomik yaklaşımdan ihracata dayalı kalkınma anlayışına geçilmesinin ülkenin daha iyi bir konumda bulunmasını engellediği,

- Türkiye'nin planlamaya ihtiyacı olduğu ve kalkınma planlarına sahip çıkılması gerektiği,

- Devlet Planlama Teşkilâtının yeniden yapılandırılarak, yeni bir kalkınma stratejisi ve siyasetinin planlanarak hayata geçirilmesine katkı sağlaması gerektiği,

- Gelişmiş ülkelerin çoğunda planlama anlayışının devam ettiği, bu ülkelerin yeni planlama yaklaşımlarının incelenerek ülkemize uyarlanmasının faydalı olacağı,

- Koşulların gerektirdiği dönemlerde geçiş programlarının yapılabileceği ancak, bu programın yeni ve ciddi bir planlama anlayışının hayata geçirilmesinde bir aşama olması gerektiği,

- Geçiş programı öngörülmesinin yerinde olduğu, gerçekçi bir planın yapılması amacıyla böyle bir düzenlemeye ihtiyaç bulunduğu,

- Geçmişte yapılmış olmasının yeni bir geçiş programı hazırlanması için bir gerekçe teşkil edemeyeceği, planların süresinin belli olduğu ve planların süresi içinde hazırlanması gerektiği, geçiş programı öngörülmesinin planı ciddiye almayan bir yaklaşımı yansıttığı, Avrupa Birliği'ne uyum çerçevesinde böyle bir düzenleme öngörülmüş olduğunun net bir biçimde ortaya konması gerektiği,

- Planların şimdiki kadar hedeflere ulaşamamış olduğu için sürekli olarak geriye doğru revize edildiği, planlardaki bu sapmalara yaşanan ekonomik ve siyasi istikrarsızlıkların neden olduğu,

Şeklindeki görüş ve eleştirileri takiben Hükümet adına yapılan açıklamalarda;

- Anayasanın ekonomik ve sosyal kalkınmanın planlı bir şekilde gerçekleştirilmesini Devlete görev olarak verdiği, bu görev çerçevesinde kalkınma planı ile ilgili çalışmaların Devlet Planlama Teşkilâtı tarafından yürütüldüğü,

- Anayasa ve yasalarda yapılan düzenlemeler çerçevesinde 1963 yılından bu yana beş yıllık kalkınma planlarının yürürlüğe konduğu ancak, 1978, 1984 ve 1995 yıllarında geçiş programlarının yapıldığı,

- Kalkınma planlarının Türkiye ekonomisinin yönlendirilmesinde temel çerçeveyi oluşturduğu ve sanayileşmeye önemli katkı sağladığı,

- Avrupa Birliği ile entegrasyon sürecinde yapısal reformların yapılması gereğinin ortaya çıktığı ve kalkınma planlarının bu reformların bütünlük içerisinde uygulanmasına hizmet eden temel doküman olması gerekliliğinin daha da önem kazandığı,

- Devlet Planlama Teşkilâtının görev alanına; Katılım Öncesi Ekonomik Program, Avrupa Birliğine ekonomik ve sosyal uyum amaçlı politikalar için stratejik çerçeve oluşturan Ulusal Kalkınma Planları ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 16 ncı maddesi çerçevesinde hazırlanacak olan Orta Vadeli Program olmak üzere üç yeni dokümanın girmiş olduğu, bu dokümanların birbirlerini tamamlayacak ve bütüncül bir şekilde hazırlanmasının önem arz ettiği, üst ve stratejik doküman olan kalkınma planının daha iyi hazırlanması ve belirleyici olması gerektiği, kalkınma planlarının, bu dokümanlar arasında uyum ve kaynak etkinliğinin sağlanması açısından önemli olduğu,

- Kalkınma planları arasında boşluk bulunan yıllarda yıllık programın hazırlanabilmesi için Türkiye Büyük Millet Meclisince bir karar alınmasına ihtiyaç bulunduğu, bu nedenle Tasarının hazırlandığı,

- Hazırlanması öngörülen Ulusal Kalkınma Planının 7 yıllık dönemi kapsadığı ancak tek bir metin olarak verme zorunluluğunun bulunmadığı, 3+4 veya 4+3 yıllık olarak formüle edilerek hazırlanabileceği, Ulusal Kalkınma Planıyla 5 yıllık kalkınma planları arasında uyum sağlanması amacıyla kalkınma planlarının da 7 yıllık hazırlanmasının düşünüldüğü ancak henüz bu konuda karar verilmemiş olduğu,

- Yüksek Planlama Kurulunda siyasetçi-bürokrat eşitliği olması gerektiği sorununun tartışılmasının yerinde olmadığı, siyasi sorumluluğun da göz önünde bulundurulması gerektiği, siyaset kurumunun hesap vermek durumunda kaldığı, dolayısıyla karar alma sürecinde siyasetin ağırlıklı olmasının yerinde olduğu,

İfade edilmiştir.

Tasarının tümü üzerindeki görüşmelerin ardından Tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerin görüşülmesine geçilmiştir.

Tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürütmeye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Sait Açıba</i>	<i>M. Altan Karapaşaoğlu</i>	<i>Sabahattin Yıldız</i>
Afyonkarahisar	Bursa	Muş
Kâtip	Üye	Üye
<i>Mehmet Sekmen</i>	<i>Halil Aydoğan</i>	<i>Mehmet Melik Özmen</i>
İstanbul	Afyonkarahisar	Ağrı
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Zekai Özcan</i>	Osman Kaptan	Mehmet Mesut Özakcan
Ankara	Antalya	Aydın
Üye	(İmzada bulunamadı)	(İmzada bulunamadı)
<i>A. Kemal Deveciler</i>	Üye	Üye
Balıkesir	<i>Ali Osman Sali</i>	<i>Ahmet İnal</i>
(Ayrışik oy yazısı ektedir)	Balıkesir	Batman
Üye	Üye	Üye
<i>Osman Nuri Filiz</i>	<i>Alaattin Büyükkaya</i>	<i>A. Kemal Kumkumoğlu</i>
Denizli	İstanbul	İstanbul
Üye	Üye	(Ayrışik oy yazısı ektedir)
<i>Birgen Keleş</i>	<i>Kemal Kılıçdaroğlu</i>	Üye
İstanbul	İstanbul	<i>M. Mustafa Açıkalın</i>
(Karşı oy yazım ektedir)	(Ayrışik oy yazısı ektedir)	İstanbul
Üye	Üye	Üye
<i>Bülent Baratalı</i>	<i>Fazıl Karaman</i>	<i>Mustafa Elitaş</i>
İzmir	İzmir	Kayseri
(İmzada bulunamadı)	Üye	Üye
Üye	<i>Mikail Arslan</i>	<i>Muzaffer Baştopçu</i>
<i>Taner Yıldız</i>	Kırşehir	Kocaeli
Kayseri	Üye	Üye
Üye	<i>Muharrem Doğan</i>	Gürol Ergin
<i>Hasan Fehmi Kinay</i>	Mardin	Muğla
Kütahya	Üye	(İmzada bulunamadı)
Üye	<i>Cemal Uysal</i>	Üye
<i>O. Seyfi Terzibaşoğlu</i>	Ordu	<i>İmdat Sütüoğlu</i>
Muğla	Üye	Rize
Üye	<i>Sabahattin Cevheri</i>	Üye
<i>Musa Uzunkaya</i>	Şanlıurfa	<i>M. Ergun Dağcıoğlu</i>
Samsun	Üye	Tokat
Üye	<i>Faruk Nafiz Özak</i>	Üye
<i>Enis Tütüncü</i>	Trabzon	<i>M. Akif Hamzaçebi</i>
Tekirdağ	(Ayrışik oy yazısı ektedir)	Trabzon
(Ayrışik oy yazısı ektedir)		(Ayrışik oy yazım ektedir)

AYRIŞIK OY

Türkiye sağ iktidarlarının uyguladığı planlama anlayışının bir sonucu olarak, kalkınmasını sağlıklı gerçekleştirememiş, başta gelir dağılımı ve bölgesel dengesizlikler olmak üzere temel ekonomik sorunları aşamamıştır.

Öte yandan DPT Müsteşarlığı zaman içinde, ilk kurulduğu yıllardaki amacından uzaklaştırılmış, etkin bir kurum olmaktan çıkarılmıştır.

AKP hükümeti tarafından gerek kıt kaynakların kullanımı, gerek daha sağlıklı bir planlama anlayışının gerçekleşmesi açısından belirgin bir politika oluşturulamamış ve izlenememiştir. Temel ekonomik kararların IMF tarafından alındığı bir politik süreçte, iktidarın edilgen bir yapı gösterdiği açıktır. Bu da Türkiye’de yatırımsızlığı, işsizliği gündeme getirmiş böylece geniş halk kitlelerinin yoksullaşmasının yolu açılmıştır.

Kalkı ki, AKP hükümetlerinin planlama anlayışı da baştan savma bir yargıyla ele alınmış, örneğin başta cari açık olmak üzere, planlanan rakamlardan ciddi şekilde sapmalar olmuştur.

Kemal Kılıçdaroğlu

İstanbul

Enis Tütüncü

Tekirdağ

M. Akif Hamzaçebi

Trabzon

Ali Kemal Kumkumoğlu

İstanbul

Birgen Keleş

İstanbul

Ali Kemal Deveciler

Balıkesir

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

2006 YILI PROGRAMININ HAZIRLANMASINA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Dokuzuncu Kalkınma Planının Türkiye Büyük Millet Meclisine sunulması bir yıl ertelenmiştir. 2006 Yılı Programının, Hükümet Programı ve izlenen politikalar doğrultusunda hazırlanarak yürürlüğe konulması hususunda Bakanlar Kurulu yetkilidir.

MADDE 2.- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3.- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

2006 YILI PROGRAMININ HAZIRLANMASINA
DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1.- Tasarının 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2.- Tasarının 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3.- Tasarının 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

Recep Tayyip Erdoğan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd.

A. Gül

Devlet Bakanı

B. Atalay

Devlet Bakanı

G. Akşit

Millî Savunma Bakanı

M. V. Gönül

Millî Eğitim Bakanı

H. Çelik

Ulaştırma Bakanı V.

G. Akşit

Sanayi ve Ticaret Bakanı

A. Coşkun

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

A. Şener

Devlet Bakanı

A. Babacan

Devlet Bakanı

K. Tüzmen

İçişleri Bakanı

A. Aksu

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Z. Ergezen

Tarım ve Köyişleri Bakanı

S. Güçlü

En. ve Tab. Kay. Bakanı

M. H. Güler

Çevre ve Orman Bakanı

O. Pepe

Devlet Bak. ve Başb. Yrd.

M. A. Şahin

Devlet Bakanı

M. Aydın

Adalet Bakanı

C. Çiçek

Maliye Bakanı

K. Unakıtan

Sağlık Bakanı V.

H. Çelik

Çalışma ve Sos. Güv. Bakanı

M. Başesgioğlu

Kültür ve Turizm Bakanı V.

B. Atalay

